

MAMMA

Inte utan min

Jenny Tunedal läser om frigörelse från en död mor

Mamma är en härva, svår att reda ut. **Doris Dahlins** roman *Till mamma på mors dag* är ett ovanligt pedagogiskt och konstruktivt försök att berätta om sammanblandning och separation. Om modern som skugga och spegel, älskad och hatad, svikare och sviken.

Två medelålders kvinnor bryter ihop inför sina mödrars försvinnande ur denna värld, och romanen skildrar hur deras, både olika och lika, livskriser tar sig uttryck och vad de egentligen beror på.

Dahlin väljer precis som i sin självbiografiska genombrottsbok *Skammens boning* att redogöra för inre och yttre skeenden, snarare än att språkligt gestalta känslor och upplevelser. Det här är livskrisen, depressionen, sorgen som förlopp snarare än tillstånd.

I *Skammens boning* uppfattade jag Dahlins berättande som ett sätt att bringa reda i minnena. Här får det mig mest att tänka på kriminalromaner: den jämntjocka prosan flödar över av detaljer att registrera (eller drunkna i). Precis som många deckarförfattare ägnar sig Dahlin mycket åt att beskriva praktikaliteter; mat, researrangemang, promenadvägar. Länge betraktar jag informationen som en sorts ledtrådar till mysteriet eller traumat bakom den ena kvinnans tillstånd, vilket utgör den lösa och hemska förbindelsen mellan de två kvinnorna.

"Smärtan i dotterskapet blir i Dahlins roman en svacka att ta sig upp ur, eller en nöt att knäcka"

Men detaljerna är här inga ledtrådar, utan berättelsens sätt att bli till och fortsätta, genom att både hastigt och omständligt redogöra för precis allt som händer, förklara varje känsla och varje reaktion utan att någonsin stanna upp. Läsaren får aldrig

möjlighet att känna med dessa kvinnor, bara betrakta dem som en sorts "fall".

Resedas förlopp börjar i lägenheten där hennes mamma fram till sin död – alldeles nyss – bodde. Hon vankar omkring hela dagarna utan att kunna slänga något enda av alla de värdelösa ting som mamman omgav sig med. Där bland veckotidningarna, underkläderna, Lux-tvålarna, kakburkarna och rosenknoppskopporna sjunker städerskans dotter – som blivit ekonomichef och gift sig fint – ner i barndom och arbetarklass.

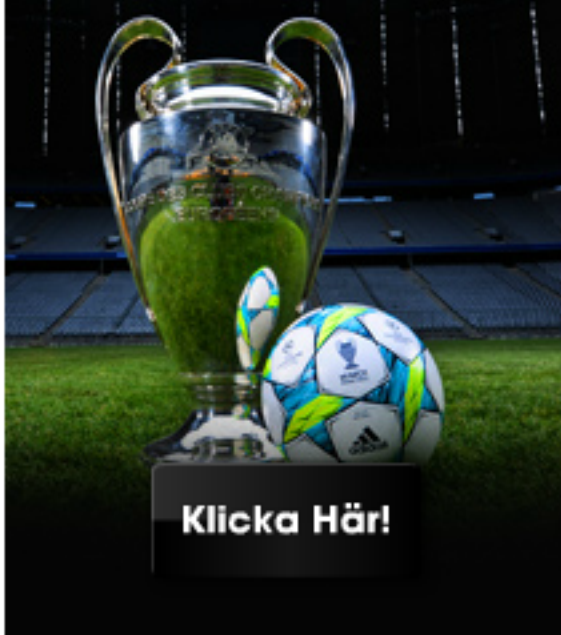
Samtidigt i huvudstaden pågår psykologen Elisabeths sönderfall, som startade när hennes dementa mamma "med gäll flickröst sade mig det hon aldrig förut sagt". Den tidigare så dedikerade samtalsterapeuten mår allt sämre och får så småningom en kraftig panikattack. Eftersom hon badar i materiell trygghet kan hon lösa ut en privat sjukförsäkring och återhämta sig under ett par månader i Grekland. Där äter hon souvlaki, går långa promenader och känner livet, eller kanske snarare kontrollen över det, återvända.

Det är lätt att känna igen och uppskatta Dahlins vakenhet för relationen mellan individ och samhälle – hon lyckas oupphörligen flytta blicken mellan sina gestalter och de politiska strukturerna omkring dem, tänker hela tiden över både kön och klass. Och hennes klassmarkörer känns precisa, oavsett om det gäller arbetarklass eller övre medelklass.

Mitt problem med den här boken är att den levererar fler svar än frågor. Det är som om själva bokens ämne, relationen mellan mor och dotter, förflyktigas någonstans i dessa kvinnors kriser, förenklas i stället för att kompliceras. Smärtan i dotterskapet blir i Dahlins roman en svacka att ta sig upp ur, eller en nöt att knäcka. Utanför är den väl ett livsvillkor.

▼ annons

Champions League handlar inte om liv och död, det är mycket viktigare än så.

Klicka Här!

✚ Doris Dahlin

Foto: ULLA MONTAN

PROSA

» **Till mamma på mors dag**
Doris Dahlin
Ordfront

[Jenny Tunedal](#)

